

Ako sa učiť a pripravovať do školy

Úvod:

Ak chce žiak byť v škole úspešný, musí si najprv položiť otázku, prečo sa vôbec má učiť (neučí sa pre rodičov ani pre známky), mal by byť správne vnútorne motivovaný.

Tu je niekoľko základných rád, ako vyťažiť z potenciálu dieťaťa/žiaka čo najviac:

Poctivo si robiť domáce úlohy, v prípade potreby poprosiť rodičov o pomoc a prejsť si s nimi nasledujúci školský deň. Ak má pocit, že stíha menej, ako ostatní, je vhodné zdôveriť sa učiteľom či rodičom.

Pri práci v skupine sa zapájať do riešenia, spolupracovať so spolužiakmi, v prípade nejasností sa pýtať spolužiakov v skupine, a tým využívať výhody skupinovej práce.

Aktívne sa zapájať do diania v škole, v triednom kolektíve, v Žiackom parlamente, komunikovať s vyučujúcimi, s triednym učiteľom.

Nebáť sa spoznávať nových učiteľov – sme tu preto, aby sme ti pomohli. „Kto sa veľa pýta, veľa sa dozvie.“

Nebáť sa zapájať do aktivít/súťaží, skúšať, či danú aktivitu zvládnem. Neumiestnenie sa nie je zlyhaním, ale nadobudnutou skúsenosťou. Prekonať prvotný strach, naučiť sa suverénne vystupovať pred publikom.

Rozložiť si čas na vypracovanie komplexnejších úloh akými sú napríklad projekty, aby ich stihol v požadovanom termíne odovzdať. Prácu si najskôr v duchu rozvrhnúť a potom naplánovať na niekoľko etáp. Tie si rozdeliť do niekoľkých dní:

1. Popremýšľaj, o čom by si písal.
2. Popremýšľaj nad grafickou úpravou/dotvorením projektu.
3. Zháňaj vhodné materiály na prípravu.
4. Tvor projekt.
5. Nájdi si čas na opravy/doladenia.

Čo môžem urobiť pre to, aby som bol úspešný žiak?

Všeobecné rady

- v škole	- doma
- pracuj na hodine sústredene, pozorne počúvaj výklad učiteľa, dávaj pozor	- uč sa pravidelne, z hodiny na hodinu - nakopenie nových poznatkov tesne pred testovaním je oveľa náročnejšie, až nezvládnutelné
- nos si na hodiny všetky potrebné pomôcky (učebnicu, pracovný zošit, zošit, časopis, pracovné listy, písacie a rysovacie potreby,...)	- prejdi si (prečítaj si) po hodine (popoludní v ten deň, keď ste daný predmet mali), to čo ste sa učili, aby si si pripomenul/zafixoval informácie z hodiny
- buď na hodine aktívny, zapájaj sa do všetkých činností - aktívnym počúvaním a zapájaním sa na vyučovaní šetriš čas, ktorý by si musel venovať dodatočnému učeniu	- zodpovedne si vypracúvaj zadané domáce úlohy, nájdi si na ich vypracovanie dostatok času - ak nevieš, ako postupovať ideálne je konzultovať so spolužiakmi, nie však odpísať riešenie, ale pýtať sa na postup a vysvetlenie, prečo môžeš využiť tento postup
- pri písaní poznámok do zošita používaj farebné perá (zvýrazňovače), rob odseky pri písaní, snaž sa, aby poznámky boli úhľadné, písmo čitateľné	- uč sa a pripravovať doma na vyučovanie každý deň, priebežne (nielen pred písomkou)
- ak niečomu nerozumieš, treba sa opýtať, neexistuje nesprávna otázka	- doma pri učení si nahlas opakuj učivo
- požiadaj o pomoc učiteľa/spolužiakov, ak niečomu nerozumieš	- vytvor si doma učebný plán – časový harmonogram učenia sa, môžeš si určiť „odmenu“ po učení

- zapíš si poznámky, ale aj veci, ktoré ťa zaujmú alebo sú pre teba nové (informácie, zaujímavosti, slovíčka, frázy a pod.)	- zapíš si, čo ťa zaujme, opýtaj sa učiteľa/spolužiaka na nezrozumiteľné slová, vety, texty
- spolupracuj so spolužiakmi, buď čo najaktívnejší pri skupinovej práci, v prípade potreby sa opýtaj spolužiakov v skupine, veľa sa tak môžeš naučiť	- texty z hodiny (alebo iné) sa pokús prerozprávať svojimi slovami
- neboj sa tvorivých úloh	- daj si malé ciele, ktoré vieš dosiahnuť za krátky čas
- neboj sa urobiť chybu	- vždy urob niečo viac , neuspokoj sa len s napísaním DÚ (napr. online cvičenia na Bezkriedy.sk)

Cudzie jazyky

- snaž sa vyjadrovať sa na hodine v cudzom jazyku, aj keď s chybami a nepresne
- venuj pozornosť predovšetkým slovnej zásobe, nájdi si svoj spôsob, ako si slovíčka lepšie zapamätáš (napr. viackrát si ich napíš alebo povedz, nauč sa ich vo vete, nájdi si asociácie...)
- využívaj rôznorodé zdroje v cudzom jazyku (videá, piesne, filmy, texty, knihy, hry...) – podľa toho, čo ťa zaujíma
- texty z hodiny (alebo iné) sa pokús prerozprávať svojimi slovami
- daj si malé ciele, ktoré vieš dosiahnuť za krátky čas (napr. za týždeň sa naučím X nových slovíčok/prečítam si v cudzom jazyku niečo o tom, čo ma zaujíma/vyhľadám si text obľúbenej piesne)
- čítaj upravené anglické knihy podľa jazykovej úrovne - graded readers, časopisy pre deti, teenagerov, počúvaj rozprávky, pesničky, podcasty, pozeraj filmy, komunikuj s rovesníkmi z iných krajín, hraj online hry (tu asi treba byť opatrnejší), zábavné hry v cudzom jazyku, využívaj online platformy na rozvoj jazykových zručností, zapisuj si slovíčka na papieriky a nalep ich na viditeľné miesto, využívaj pojmové mapy, nájdi spôsob, ako sa najrýchlejšie naučiť napr. slovíčka, spájať si ich s frázami, vetami, nejakou asociáciou, na učenie je výborná aplikácia wocabee

- opakuj príslušnú slovnú zásobu, píš slovíčka, hlavne v nižších ročníkoch, aby si si zvykol, že sa inak píšú ako vyslovujú, prebraté texty v škole si treba doma prečítať a pracovať s nimi, robiť zadané cvičenia na precvičenie gramatických javov
- doma vo voľnom čase čítaj kratšie jednoduchšie texty s témou, ktorá je ti blízka
- netreba sa zamerať na preklad všetkých slov, ale odraziť svoje chápanie textu od už známych slov a kľúčových slov – voľný preklad
- sleduj televízne programy v cudzom jazyku – aj napriek neporozumeniu sa snaž počúvať výslovnosť a opakovaním slov v kontexte prídeš na to, čo dané slová znamenajú, odporúčané aj pre starších žiakov sú animované seriály bez výskytu odborných výrazov – bežná hovorová angličtina/nemčina s jednoduchšou slovnou zásobou

Slovenský jazyk a literatúra

- čítaj knihy, ktoré ťa bavia
- navštevuj školskú knižnicu, máme tam veľa zaujímavých nových kníh...
- pri čítaní si všímaj slová, ktorým nerozumieš, uvedom si, ako sa píšú a najlepšie by bolo, keby si podvedome hľadal/a gramatické javy, ktoré sa práve učíme, vytváraš si tak jazykovú prax
- venuj pozornosť doplnkovému čítaniu
- pri čítaní s porozumením buď pozorný/a a zameraj sa na dôležité veci, všetko nájdeš v texte
- venuj pozornosť nie len nácviku, ale aj teórii – niektoré veci sa musíš jednoducho naučiť
- pokús sa používať správnu terminológiu, nie všetko sa dá povedať vlastnými slovami
- pred testom vždy opakujeme – cvičenia, ktoré vypracúvame pri opakovaní ti pomôžu pri učení sa na test
- pred kontrolným diktátom píšeme najprv nácvičný, vráť sa k nemu doma, všimni si, kde si urobil/a chyby a snaž sa ich zapamätať
- zaveď si zošit „**Domáce diktáty**“ (aspoň raz do týždňa napíš nácvičný diktát)

Matematika

- pri precvičovaní a utvrdzovaní vedomostí na hodine sa snaž riešiť príklady samostatne, svoje riešenie si kontroluj s riešením na tabuli
- pri riešení príkladov hľadaj správne postupy, počítaj s tým, že nie každý postup musí byť správny, pri chybnom riešení sa snaž nájsť iný spôsob, nevzdávaj sa

- aj nesprávny pokus ti poskytuje priestor na učenie sa a chápanie súvislostí
- ak sa pripravuješ na hodinu precvičuj na príkladoch, matematika sa nedá naučiť, tým, že pozeráš v zošite, knihe alebo na internete vyriešené príklady
- prečítaj si zadanie a snaž sa riešiť príklad, riešenie príkladov využi na kontrolu svojho riešenia, ak si nevieš poradiť, odkry len jeden krok, ktorý sa snaž pochopiť a potom pokračuj samostatne

Konkrétne rady:

Pri slovných úlohách:

- pozorne si prečítaj celé zadanie
- urob si zápis informácii, ktoré sú potrebné k riešeniu zadania, snaž sa urobiť si zápis stručný, no kompletný a prehľadný (neodpisuj celé zadanie)
- dobrý zápis je pomôcka pri riešení
- ak sa dá úloha znázorniť graficky (nakresliť), urob to
- urob odhad (pokojne si ho poznač ceruzkou)
- riešenie píš prehľadne, znač si každý krok (jednotlivé úpravy vynechávaj len vtedy, keď si si už istý/á postupom)
- urob kontrolu svojho riešenia
- nezabudni napísať odpoveď

Pri konštrukčných úlohách:

- náčrt – rob rukou v primeranej veľkosti, nakresli požadované riešenie, v ktorom vyznačíš informácie, ktoré máš dané (používaj farby), dopĺňaj množiny bodov, prípadne postupy, ako narysuješ hľadané body
- rozbor – rozlíš dané body a určí hľadané, zapisuj postup pri hľadaní bodov (väčšinou potrebuješ 2 množiny bodov, ktorých prienik určí hľadaný bod)
- postup konštrukcie – zapisuj v bodoch postupné kroky, vždy napíš, čo narysuješ, potom vysvetli, ako to narysuješ, pri rozbere a konštrukcii využívaj matematické symboly
- konštrukcia – rysuj presne, používaj ostrú ceruzku HB, ostrú tuhu v kružidle, trojuholník, pravítko, kružidlo, uhlomer, tu označuj body, priamky, kružnice, no nezapisuj tu veľkosť uhlov, dĺžku strán

- záver (diskusia) – over, či narysovaná úloha spĺňa zadanie a zapíš, koľko riešení má úloha v jednej polrovine

Pri rovniciach:

- pri riešení rovníc používaj ekvivalentné úpravy, ktoré si znač v riadku napravo a zaznačenú úpravu potom vykonaj v nasledujúcom riadku
- urob skúšku

Pri počítaní:

- dbaj na prioritu matematických operácií
- pri úpravách dodržuj rovnosť postupne upravovaných výrazov (znak = sa môže použiť len ak sa hodnoty rovnajú)

Pri úpravách výrazov:

- skontroluj, či daný výraz je definovaný pre všetky hodnoty – urob podmienku
- dbaj na prioritu matematických operácií
- pri úpravách dodržuj rovnosť postupne upravovaných výrazov (znak = sa môže použiť len ak sa výrazy rovnajú)

Všeobecné rady:

- prehľadné zapisovanie príkladov a riešení ti výrazne pomôže pri riešení
- pri výpočtoch kontroluj jednotky, v ktorých sú údaje dané (ak treba premeň ich, aby údaje boli zadané v rovnakých)
- príklady počítaj bez použitia kalkulačky, ak nemáš zadané inak
- využívaj ponúkané príležitosti na počítanie, ak je matematika pre teba náročná, rieš príklady, ktoré ti pomôžu porozumieť a zautomatizovať pochopené postupy
- ak sa ti v matematike darí, zúčastňuj sa súťaží, kde máš možnosť zmerať si svoje schopnosti s rovesníkmi

Záver

Čo by mal robiť rodič:

- rodič by mal spolupracovať s učiteľom, poradiť sa, nespoliehať sa na skreslené informácie dieťaťa, môže situáciu vnímať inak, hľadať riešenia,
- dohliadnite na každodennú prípravu svojho dieťaťa na vyučovanie - svedomité vypracovanie domácich úloh + príprava pomôcok na vyučovanie – zbalíť si po domácej príprave všetky pomôcky do tašky – zošit, učebnica, pracovný zošit,
- podporujte vaše dieťa a verte v jeho schopnosti, no nespoliehajte sa, že už je veľké a nepotrebuje žiadnu kontrolu, prípadne pomoc,
- kontrolujte jeho pravidelnú prípravu: vypracovávanie domácich úloh, osvojovanie si naučeného učiva vrátane praktického využitia pri riešení príkladov,
- pomôžte mu zabezpečiť potrebné pomôcky,
- ak má záujem zúčastniť sa súťaží, podporte a povzbudzte ho,
- pomôžte dieťaťu orientovať sa v jeho záujmoch, silných stránkach, rozmýšľať nad budúcnosťou, zamerať sa na to, v čom dieťa vyniká (nemusí byť nevyhnutne dobré vo všetkom),
- ak mu chcete pomôcť s prípravou v matematike, pomôžte mu nájsť príklady v učebnici, v pracovnom zošite, na internete, v zbierkach úloh. Zadaťte mu príklad, ktorý má vyriešiť. Jeho riešenie skontrolujte (ak máte k dispozícii riešenie). Nechajte, nech Vám vysvetlí svoj postup (pri vysvetľovaní musí rozmýšľať nad súvislosťami a argumentmi). Ak si nevie poradiť s príkladom zadaným na domácu úlohu, skúste sa spýtať na učivo, ktoré preberali na hodine. Nech vám ukáže vyriešené príklady z hodiny v zošite alebo PZ a pokúsi sa vysvetliť postup ich riešenia. A potom sa vráťte k riešeniu zadaného príkladu z domácej úlohy. Niekedy pomôže robenie úlohy spolu so spolužiakom, z tejto spolupráci profitujú všetci zúčastnení.

Čo by mal robiť učiteľ:

- rešpektovať odporúčania CPPPaP pokiaľ ide od integrovaného žiaka,
- sprostredkovať žiakom metódy efektívneho učenia sa – naučiť ich učiť sa,
- časť hodiny venovať opakovaniu učiva,
- apelovať na pozornosť – cieľom by malo byť, aby si žiak uvedomil, že pozornosť je kľúčom k lepším výsledkom, v tej súvislosti zaradiť aktivity na tréning pozornosti,
- učiteľ by mal poskytnúť rôzne metódy a podnetné prostredie žiakom, nefixovať ich na jeden spôsob učenia, mal by pomáhať žiakom hľadať najlepší spôsob ako sa učiť, viesť ich k samostatnosti, vyhľadávať kľúčové slová v texte alebo v posluchu, pomocou, ktorých žiak porozumie kontextu, zadávať skupinové práce, tvorivé činnosti, pridávať témy, ktoré žiakov zaujímajú, reálie, diferencované úlohy,
- žiaci/rodičia by mali byť oboznámení s tým, čo od nich chceme, s kritériami hodnotenia na začiatku hodnotiaceho obdobia, podľa kolónok v Edupage (ústna odpoveď, test, čitateľská gramotnosť) sa vedieť zorientovať,
- snažiť sa dosiahnuť vnútornú motiváciu žiakov a vysvetliť význam celoživotného vzdelávania.